

Motion till riksdagen 2024/25:2628

av **Leila Ali Elmi m.fl. (MP)**

Förstärkta insatser för kompetensutveckling

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kompetensförsörjningen för anställda och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bredda omställningsstödet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka fokus på bristyrken och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa flyttbidrag och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till bostadsbyggande i små kommuner och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiera skräddarsydda utbildningsprogram i hela Sverige med fokus på branscher som gruvdrift, skogsbruk och förnybar energi, i samarbete med lokala företag, och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa incitament för arbetskraftsmobilitet från södra till norra Sverige, inklusive ekonomiska stödåtgärder, bostadsbidrag och hjälp med flyttkostnader för arbetssökande, och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om digitala utbildningar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samarbete mellan kommuner och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att integrera nyanlända och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa specifika program och incitament för att utbilda och rekrytera arbetskraft till den gröna omställningen, med fokus på förnybar energi, hållbart skogsbruk och ekologiskt jordbruk, och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera mentorskap och praktikprogram där erfarna arbetare kan vägleda och utbilda nykomlingar inom specifika branscher och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erbjuda ekonomiska incitament till företag i bristsektorer för att investera i kompetensutveckling för deras anställda, särskilt i regioner med hög arbetslöshet, och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en nationell samordnare med ansvar för att koordinera och främja insatser inom kompetensförsörjning på nationell nivå och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta ett större ansvar för arbetsmiljö och arbetsvillkor inom välfärdsyrken för att motverka personalflykt och säkerställa en långsiktigt hållbar bemanning och tillkännager detta för regeringen.

Stärka kompetensförsörjningen för anställda

För att säkerställa en hållbar arbetsmarknad är det avgörande att förbättra möjligheterna för befintliga anställda att utveckla sina färdigheter och anpassa sig till nya krav. Genom att erbjuda fler och bättre utbildningsmöjligheter kan vi stödja anställda i att möta den teknologiska och strukturella förändring som sker på arbetsmarknaden. Detta inte bara ökar individens värde på arbetsmarknaden utan stärker även företagens konkurrenskraft och förmåga att anpassa sig till förändringar, vilket bidrar till en mer stabil och utvecklingsbar ekonomi.

Breda omställningsstödet

Genom att utöka omställningsstödet till att inkludera utbildning utöver rådgivning, särskilt för personer med svag förankring på arbetsmarknaden, kan vi skapa en mer inkluderande och effektiv omställningsprocess. Det är viktigt att erbjuda utbildning som ett komplement till rådgivning för att ge individerna de verktyg de behöver för att verkligen kunna förändra sin yrkeskarriär. Detta gäller särskilt för de som inte omfattas av omställningsstudiestödet, där utbildningsmöjligheter kan vara en avgörande faktor för att lyckas med omställningen och öka anställningsbarheten.

Öka fokus på bristyrken

Att rikta yrkesutbildningar mot bristyrken är en strategi för att bättre matcha arbetsmarknadens behov med tillgång till utbildad arbetskraft. Genom att fokusera utbildningar på områden där det finns en tydlig brist på kompetens kan vi effektivt adressera arbetsmarknadens mest akuta behov. Detta bidrar inte bara till att fylla viktiga positioner inom bristyrken, utan minskar även arbetslösheten genom att säkerställa att utbildade individer får relevanta och eftertraktade färdigheter.

Införa flyttbidrag

Att införa ett flyttbidrag för personer som accepterar en anställning på en ort som ligger över 30 mil från deras nuvarande bostad kommer att underlätta arbetskraftens mobilitet. Detta kan vara en viktig åtgärd för att fylla lediga positioner i regioner där det råder brist på arbetskraft. Genom att erbjuda ekonomiskt stöd för flyttkostnader gör vi det mer attraktivt och genomförbart för individer att ta anställningar på nya orter, vilket bidrar till att jämna ut arbetskraftsfördelningen över landet och stödja regioner med större behov.

Stöd till bostadsbyggande i små kommuner

Införandet av stöd till bostadsbyggande i små kommuner som upplever ett behov av inflyttning på grund av grön omställning är avgörande för att kunna hantera den ökade efterfrågan på bostäder. Genom att främja byggandet av bostäder kan vi stödja en hållbar befolkningsökning i dessa kommuner och säkerställa att de som flyttar dit har tillgång till boende. Detta bidrar också till att skapa en mer balanserad och hållbar utveckling mellan olika delar av landet.

Skräddarsydda utbildningsprogram

Initiering och finansiering av skräddarsydda utbildningsprogram med fokus på branscher som gruvdrift, skogsbruk och förnybar energi är viktigt för att möta specifika behov på arbetsmarknaden. Genom samarbete med lokala företag kan utbildningsprogrammen anpassas efter verkliga arbetsmarknadsbehov och ge de studerande relevant och praktisk kunskap. Detta stärker både individer och företag och främjar en arbetsmarknad som är väl anpassad till framtidens krav.

Incitament för arbetskraftsmobilitet

Implementering av incitament för att stimulera arbetskraftsmobilitet från södra till norra Sverige är nödvändigt för att adressera obalanser på arbetsmarknaden. Genom att erbjuda ekonomiska stödåtgärder, bostadsbidrag och hjälp med flyttkostnader kan vi uppmuntra arbetssökande att flytta till områden med hög efterfrågan på arbetskraft. Detta bidrar till att jämna ut arbetskraftsfördelningen och stödja regioner som behöver arbetskraft för att möta sina ekonomiska och industriella behov.

Digitala utbildningar

Utveckling och erbjudande av digitala utbildningar och kurser med fokus på gröna teknologier och framtidsinriktade yrken är en strategi för att göra utbildning mer tillgänglig för alla. Genom att använda digitala plattformar kan vi nå en bredare publik och erbjuda flexibla utbildningsalternativ som anpassar sig efter individernas behov och

livssituation. Detta främjar livslångt lärande och möjliggör för fler att skaffa sig relevanta färdigheter för framtidens arbetsmarknad.

Samarbete mellan kommuner

Etablering av samarbete mellan kommuner i södra och norra Sverige för att identifiera och matcha arbetskraftsbehov är en effektiv strategi för att skapa en mer koordinerad arbetsmarknad. Genom gemensamma rekryteringsinsatser och delning av information kan kommuner bättre förstå och adressera var det finns brister och överskott av arbetskraft. Detta samarbete kan också bidra till att skapa mer effektiva och riktade insatser för att möta arbetsmarknadens behov.

Integrera nyanlända

Intensifiering av insatser för att integrera nyanlända på arbetsmarknaden är avgörande för att säkerställa att dessa individer får en rättvis chans att bidra till och dra nytta av arbetsmarknaden. Genom att fokusera på språkutbildning och yrkesutbildningar som är anpassade efter arbetsmarknadens behov kan vi underlätta deras integration och öka deras anställningsbarhet. Detta bidrar till en mer inkluderande arbetsmarknad och stärker samhällets sammanhållning.

Specifika program för den gröna omställningen

Att skapa specifika program och incitament för att utbilda och rekrytera arbetskraft till den gröna omställningen, med fokus på förnybar energi, hållbart skogsbruk och ekologiskt jordbruk, är viktigt för att stödja övergången till en mer hållbar ekonomi. Genom att fokusera utbildningsinsatser på dessa områden kan vi förbereda arbetskraften för framtidens utmaningar och möjligheter inom den gröna sektorn.

Mentorskap och praktikprogram

Etablering av mentorskap och praktikprogram där erfarna arbetare kan vägleda och utbilda nykomlingar inom specifika branscher är en effektiv metod för att överföra kunskap och erfarenhet. Detta kan hjälpa nykomlingar att snabbt bli produktiva och känna sig välkomna i sina nya roller. Mentorskap och praktikprogram främjar också en starkare arbetsgemenskap och kan leda till ökad jobbtillfredsställelse och långsiktiga karriärmöjligheter.

Ekonomiska incitament till företag

Att erbjuda ekonomiska incitament till företag i bristsektorer för att de ska investera i kompetensutveckling av sina anställda är en viktig åtgärd för att stärka kompetensförsörjningen. Detta är särskilt relevant i regioner med hög arbetslöshet, där investeringar i utbildning och utveckling kan bidra till att skapa fler jobb och öka den ekonomiska aktiviteten. Ekonomiska incitament kan även stimulera företag att prioritera kompetensutveckling som en del av sin långsiktiga strategi.

Nationell samordnare för kompetensförsörjning

Att inrätta en nationell samordnare med ansvar för att koordinera och främja insatser inom kompetensförsörjning är en strategisk åtgärd för att skapa en mer sammanhängande och effektiv arbetsmarknad. Den nationella samordnaren ska ha en central roll i att identifiera brister och behov på arbetsmarknaden, övervaka och samordna utbildningsinsatser samt främja samarbete mellan olika aktörer såsom myndigheter, utbildningsinstitutioner, kommuner och näringsliv. Genom att ha ett fokuserat ansvar och arbeta med långsiktiga strategier och en helhetssyn på kompetensutveckling kan vi bättre anpassa utbildningssystemet efter arbetsmarknadens förändringar och framtida krav samt säkerställa att resurser används effektivt för att möta arbetsmarknadens behov.

Större statligt ansvar för arbetsmiljö och arbetsvillkor inom välfärdsyrken

Att staten tar ett större ansvar för arbetsmiljö och arbetsvillkor inom välfärdsyrken är avgörande för att motverka personalflykt och säkerställa en långsiktigt hållbar bemanning. Välfärdssektorn, som inkluderar områden som sjukvård, äldreomsorg och socialtjänst, står inför stora utmaningar med hög personalomsättning och pressade arbetsvillkor. Genom att förbättra och stärka arbetsmiljön samt erbjuda ekonomiska incitament och stöd för att förbättra arbetsvillkoren kan vi skapa en mer attraktiv och hållbar arbetsmiljö för personalen. Det är också viktigt att stödja utbildning och fortbildning för att säkerställa att personalen har de kompetenser som krävs för att möta de krav som ställs inom välfärdsyrken. Detta kommer inte bara att förbättra kvaliteten på välfärdstjänsterna utan även bidra till en stabilare arbetsstyrka och ett mer hållbart välfärdssystem.

De föreslagna åtgärderna syftar till att skapa en mer flexibel, inkluderande och framåtblickande arbetsmarknad. Genom att sänka gränsen för omställningsstudiestödet, stärka kompetensförsörjningen för anställda och bredda omställningsstödet tar vi viktiga steg för att underlätta omskolning och matcha arbetskraftens kompetens med marknadens behov. Fokuseringen på bristyrken och ökning av studieplatser vid lärosäten nära kompetensbristområden är strategier för att adressera specifika regionala och branschspecifika behov.

Införandet av flyttbidrag, stöd till bostadsbyggande i små kommuner och incitament för arbetskraftsmobilitet är åtgärder som syftar till att bättre fördela arbetskraften över landet och stödja regioner med särskilda behov. Skräddarsydda utbildningsprogram och

digitala utbildningar är centrala för att förbereda arbetskraften för framtidens yrken och teknologier.

Samarbetet mellan kommuner, integration av nyanlända och specifika program för den gröna omställningen bidrar till en mer inkluderande arbetsmarknad och förbereder arbetskraften för de förändringar som ligger framför oss. Etablering av mentorskap och praktikprogram samt ekonomiska incitament för kompetensutveckling är viktiga för att stödja både individer och företag.

Genom att införa en nationell samordnare för kompetensförsörjning och ta ett större ansvar för arbetsmiljö och arbetsvillkor inom välfärdsyrken skapar vi en mer effektiv och rättvis arbetsmarknad som kan möta framtidens krav och utmaningar.

Sammanfattningsvis kommer dessa insatser att bidra till en mer dynamisk, hållbar och rättvis arbetsmarknad, där både individer och företag kan utvecklas och blomstra.

Leila Ali Elmi (MP)

Elin Söderberg (MP)

Märta Stenevi (MP)